

کتاب عکس گزارش یک زندگی نصرالله کسرائیان

Leaves From a Life N.Kasraian

این کتاب نفیس مروری است بر آثار گذشته هنرمند (retrospective) با قطع رحلی در ۳۴۸ صفحه، گلچینی است از مجموعه عکس های پیشین نصرالله کسرائیان با مقدمه ای از خود مؤلف به طول ۱۰ صفحه که توسط نشر نظر به طبع رسیده است.

کتاب به آینده دختران کسرائیان شیرین، دنا و ویستا تقدیم شده است. این کتاب به صورت دو زبانه فارسی و انگلیسی چاپ شده است. از سمت چپ که کتاب را باز می‌کنیم تمام مقدمه ای که به قلم خود عکاس نوشته شده است به ترجمه سهراب مهدوی به زبان انگلیسی برگردانده شده است.

در آغاز مقدمه ای خودمانی از زبان عکاس آورده شده است، همراه با عکس هایی از کودکی و جوانی و همسر ن. کسرائیان. نمی دانم می توان اسمش را مقدمه گذاشت یا نه، اما کتاب با شرح حال و زندگی چندین و چند ساله عکاس شروع می شود. تقریباً به تمام بالا و پایین ها و روزگار عکاس در دوران کودکی، قبل از انقلاب، دانشگاه و پس از انقلاب اشاره شده است. سفرهای متعددی به گوشه و کنار ایران داشته، رابطه اش با همسرش، زیبا عرشی، مردم شناسی که در اکثر سفرهای وی همراه با او یادداشت‌هایی مهم از اقوام ایران برداشته، که همراه با عکس های وی در مجموعه های پیشینش چاپ شده است. در اواخر این شرح حال، شعری از چارلز بوکوفسکی آورده شده که ترجمه خود نصرالله کسرائیان است. گویی زندگی‌اش از زبان بوکوفسکی نقل می شود.

نصرالله کسرائیان طی حدود پنجاه سال فعالیت عکاسی، نزدیک به ۳۰ عنوان کتاب منتشر کرده است. او نزدیک به ۳۰ اتومبیل را از پای درآورده، ۶ دوربین از کار افتاده، عکس های دیده نشده بسیار دارد. کسرائیان از گذشته تا به امروز به گونه خستگی ناپذیر زندگی ایرانیان را بی آنکه نگران هیاهوی تبلیغاتی ناسیونالیست های سانتیمانثال باشد، به شیوه خود نمایش داده است. او نه تنها با عکاسی زندگی کرده، که زندگی و عکس را مبارزه‌ای برای تغییر جهان دانسته است. او را می توان یکی از مهمترین چهره های معاصر در جان بخشیدن به هویت ملی ایرانیان دانست.

این کتاب شامل شانزده فصل است. هر بخش گلچینی از یکی از کتابهای گذشته اوست. در ابتدای هر فصل شعری آورده شده به دو زبان انگلیسی و فارسی و جمله ای کوتاه از خود هنرمند با ذکر نام مجموعه و فاصله سالهای که عکس ها گرفته شده اند و سال چاپ مجموعه. در ابتدا مجموعه عکس های سیاه و سفید، در فاصله سالهای ۵۹ تا ۴۶ آورده شده است که ترکیبی است از عکس های لرستان، آذربایجان، مازندران، ایلام، گیلان، اصفهان، بوشهر، خراسان و تهران. مجموعه از تنوع خوبی برخوردار است. اکثر عکس ها دانه دار و پرکنتراست چاپ شده اند که نشان از انتخاب فیلم حساسیت بالا توسط عکاس دارد. برخی از عکس ها به صورت تک فریم در یک صفحه چاپ شده اند و برخی دیگر به صورت گسترده، دو صفحه کتاب را به خود اختصاص داده اند که باعث شده قطع کتاب در وسط عکس جای بگیرد.

در باقی کتاب، دیگر هیچ عکس سیاه و سفیدی وجود ندارد و تنها عکس های رنگی چشم نوازی می کنند. برای مثال در فصل دوم، کتاب ترکمن های ایران آمده است. عکس هایی با ترکیب بندی های قوی، رنگ های درخشان و تنوع موضوعی بسیار. از پرتره های زنان و کودکان در فضای داخلی گرفته تا کار مردان در فضا های طبیعی. عادات روزمره، لباس ها و زیورآلات محلی و آداب و رسوم و مراسم ها، با نگاهی بدیع و جستجوگر ثبت شده است.

فصل پایانی کتاب مربوط به سفرهای متعدد عکاس به خارج از ایران می شود. عکس هایی از مردمان رومانی، ترکیه، آلمان، پرتغال، ایتالی، گرجستان و فرانسه.

نکته قابل توجه در عکس های خارج از ایران، شفافیت و وضوح بسیار بالای تصاویر، نسبت به عکس های ایران است. شاید به دلیل متاخرتر بودن آنهاست و شاید هم به دلیل آب و هوای رطوبی و کمتر آلوده اروپا باشد که رنگ ها بسیار درخشان تر و پرازیت تصویری بسیار کمتر است.

در کل نگاه عکاس نگاهی جستجوگر و مستندگونه برای ثبت اقوام و مکان های طبیعی و تاریخی ایران است. کاری ارزشمند که نقش مهمی در مستند کردن ایران عشایری و روستایی، مناظر طبیعی چون دماوند، درهای قدیمی، کوچ عشایر، بازارهای ایران، مراسم های عروسی و عزاداری، ابنیه تاریخی مانند تخت جمشید دارد.